

ZŠ a MŠ Proseč

Základní škola a mateřská škola Proseč

Rybenská 260, 539 44 Proseč u Skutče, IČO: 75018772
tel.: 469321291, www.zsprosec.cz, email: skola@zsprosec.cz

PLÁN PODPORY NADÁNÍ

MŠ 2025 - 2027

OBSAH

Úvod	3
1. NADANÉ DÍTĚ	3
1.1. Typy inteligencí podle Howarda Gardnera.....	3
1.2. Některé rozdíly mezi bystrým a nadaným dítětem.....	4
2. NADANÉ DÍTĚ V MATEŘSKÉ ŠKOLE	5
3. VYHLEDÁVÁNÍ NADANÝCH DĚTÍ V MŠ	5
4. JEDNOTLIVÉ KROKY S DOPORUČENÝMI TERMÍNY	7
5. ZAJÍMAVÉ INTERNETOVÉ ZDROJE - POMOCNÍCI VE VÝUCE	8
ZÁVĚR:	8
ZHODNOCENÍ PLÁNU	
PODPORY.....	9

Přehled nadaných- příloha č.1

Jak poznáme nadané dítě- příloha č. 2

Tento plán rozvíjí a konkretizuje ŠVP PV „Leťte poznat ten náš svět“ kapitolu 3.9. Podmínky vzdělávání nadaných Základní školy a mateřské školy Proseč.

Plán si bere za cíl identifikovat a začít pracovat s nadanými dětmi již od mateřské školy.

Chce-li se naše škola systematicky věnovat péči o nadané děti, je třeba, aby učitelé byli schopni takové děti poznat a odhalit. Jako určité vodítko při této nelehké práci by nám mohly posloužit články uveřejněné na www.nadanedeti.cz

Úvod

Péče o nadané děti je zakotvena ve školském zákoně: Zákon č. 516/2004 Sb., vyhlášce č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

Na naší škole je součástí Upraveného ŠVP ZV se zpracovanými změnami v souladu s RVP ZV dle Opatření MŠMT č.j.: MŠMT-28603/2016 a ŠVP PV se zpracovanými změnami v souladu s RVP ZV dle Opatření MŠMT č. j.: MŠMT-38628/2016-1.

Péče o nadané žáky je zakotvena ve školském zákoně, který konkrétně v §17 – 19 pojednává o různých možnostech přístupu k talentovaným žákům.

RVP ZV a RVP PV umožňují, aby školní, třídní i individuální vzdělávací program, jeho obsah i podmínky, byly dle potřeb a možností rozumně přizpůsobeny mimořádným schopnostem dětí a popřípadě doplněny nabídkou dalších aktivit podle zájmů a mimořádných schopností či nadání dětí. Rozvoj a podpora mimořádných schopností by měla být zajištěna a organizována tak, aby nebyla jednostranná a neomezila pestrost a šíři obvyklé vzdělávací nabídky.

Mimořádně nadaným žákem se pro účely této vyhlášky rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech.

Ke vzdělávacím potřebám žáka s mimořádným nadáním se vyjadřuje školské poradenské zařízení. Individuální vzdělávací plán (dále IVP) je vypracován po nástupu mimořádně nadaného dítěte do školky/školy, nejpozději však do 1 měsíce po zjištění jeho nadání.

1. Nadané dítě

Nadání v předškolním období si můžeme představit jako soubor vloh a schopností, které umožňují dítěti dosáhnout ve srovnání s vrstevníky nadprůměrných výkonů v určité oblasti nebo více oblastech činností.

1.1. Typy inteligencí podle Howarda Gardnera

Na základě výzkumů z oblasti psychologie a etnologie i zkoumáním schopností výjimečně nadaných jednotlivců minulosti i současné doby vytyčil Gardner svou teorii vícečetné inteligence – teorii několika vzájemně poměrně nezávislých typů lidské inteligence: jazykové, hudební, logicko-matematické, vizuálně-prostorové, tělesně-pohybové, intrapersonální (zaměřené na vlastní citový život) a interpersonální (zaměřené na jiné lidi) a přírodní. Různým lidem jsou tyto druhy inteligence dány v různé míře.

Hudební inteligence

– schopnost operovat mechanismy zodpovědnými za hudební rytmus, za výšku tónů a tónobu hudby, vnímat, rozlišovat a interpretovat hudební podněty. Je to raný typ inteligence, rozvíjí se v dětství a vyznačuje se porozuměním melodii, rytmu i barvě hudby. Jeho součástí je také schopnost vnímat a rozumět emocionální stránce hudby.

Vizuálně-prostorová inteligence

– schopnost uvažovat ve třech rozměrech. Hlavními zvláštnostmi lidí vybavených tímto typem inteligence jsou

výrazná představivost, schopnost myšlenkové manipulace živými představami, umělecké dovednosti a prostorové myšlení. Předpokládá navigační schopnosti a umění orientace v prostoru.

Verbálně-jazyková inteligence

– předpoklad vyjadřovacích a komunikačních schopností. Vysoce rozvinutá verbálně-jazyková inteligence znamená nejenom dokonalé zvládnutí sémantiky (porozumění významu slov), fonologie (zvuků a jejich vzájemná interakce) a syntaxe (pravidla řazení slov ve větě), ale především praktickou aplikaci těchto znalostí

v nejrůznějších oblastech a na nejrůznějších úrovních lidské komunikace. Vyznačuje se rovněž schopností používat v mluvě složité konstrukce s cílem objasnění lidskému chápání obtížně srozumitelných pojmů.

Logicko-matematická inteligence

– vypovídá o schopnosti řešení neverbálních problémů, práce s abstraktními symboly, čísly a znaky a exaktního myšlení vůbec. Umožňuje člověku chápat příčinu a důsledek, počítat, uvažovat, provádět složité matematické a logické operace a náročné úkoly, řídit induktivní a deduktivní myšlenkové procesy.

Tělesně-pohybová inteligence

– znamená silně vyvinutý smysl pro načasování pohybů, koordinaci celého těla a manipulaci s různými objekty. Umožňuje dokonalé ovládání těla za přesně stanoveným účelem. Zahrnuje schopnost jemné manipulace s předměty i schopnost zkoordinovaných pohybů celého těla.

Interpersonální inteligence

– schopnost postihovat a rozlišovat jednotlivé projevy jiných, vnímat úmysly a přání ostatních, a na tomto základě s nimi jednat. Umožňuje navazovat vztahy s ostatními lidmi s využitím jak verbálních, tak neverbálních prostředků.

Intrapersonální inteligence

– schopností porozumět sám sobě, uvědomovat si, chápat a adekvátně hodnotit vlastní emoce a myšlenky a na tomto základě ovládat vlastní projevy a jednat.

Přírodní inteligence

– umožňuje správně nazírat jevy a vztahy živé a neživé přírody, rozumět jejich propojení a vzájemné závislosti

1.2. Některé rozdíly mezi bystrým a nadaným dítětem

Řada učitelů dovede dobře nadané dítě identifikovat. Vychází při tom z vlastní pedagogické zkušenosti a praxe. Některé pedagogické výzkumy však ukazují, že učitelé často **zaměňují projevy chování rozumově nadaného dítěte s dítětem šikovným, bystrým** (Cvetkovič – Lay, 1998).

Jak bystré, tak rozumově nadané dítě má specifické vzdělávací potřeby a potřebuje k optimálnímu rozvoji podněty a vzdělávací materiály, které odpovídají jeho kognitivní úrovni. Níže uvedená tabulka ukazuje některé typické rozdíly v chování.

Bystré /šikovné/dítě

Umí odpovídat

Zajímá se

Má dobré nápady

Odpovídá na otázky

Je vůdcem skupiny

Jednoduše se učí

Mezi vrstevníky je oblíben

Chápe významy

Přesně kopíruje zadaná řešení

Dobře se cítí ve škole, ve školce

Přijímá informace

Je vytrvalý při sledování

Je spokojený s vlastním učením a výsledky

Nadané dítě

Klade další otázky.

Je zvědavé.

Má neobvyklé nápady.

Zajímají jej detaily, rozpracovává, dokončuje.

Je samostatné, často pracuje sám.

Většinu už zná.

Víc mu vyhovuje společnost starších dětí

Dělá závěry.

Vytváří nová řešení.

Dobře se cítí, když se učí (něco nového).

Využívá informace.

Sleduje pozorně.

Je velmi sebekritické.

Tab.: Rozdíly mezi bystrým a nadaným dítětem (Cvetkovic - Lay, J. 1995)

Literatura: Cvetkovic - Lay, J. (1995) *Ja choču i mogu više. Priručnik za odgoj darovitě djece od 3 do 8 godina.* Zagreb, Alinea

2. Nadané dítě v mateřské škole

Každé dítě je individualita, a to platí o všech dětech, tedy i o těch, které vykazují nadprůměrné schopnosti. Nadané dítě v předškolním věku se dá většinou charakterizovat obecnými specifiky.

Typické chování a znaky, které mohou u dítěte indikovat nadání:

- Silný zájem o určité téma nebo činnost – zvířata, rostliny, zeměpis, dinosauři, astronomie, vesmír, vznik světa, přírodní zákony,..... a být dychtivé po informacích, souvislostech a zákonitostech
- Dlouhodobá motivace v oblasti svého zájmu – někdy setrvává na původní aktivitě, nechce se věnovat novému úkolu či činnosti
- Urychlený vývoj v některé oblasti – nejčastěji je to v oblasti osvojování písmen, později ve čtení, někdy může být i předčasný nástup psaní, dále je typická znalost čísel s následným osvojením základních matematických operací
- Vývoj může být nerovnoměrný, někdy oslabený v neintelektových oblastech vývoje – např. horší úroveň sociálních návyků, oslabená grafomotorika,...
- Vlastní způsob a jiné tempo učení – učí se snadno a rychle
- Klade mnoho otázek a očekává odpovědi
- Nachází několik druhů řešení předloženého problému
- Bohatá slovní zásoba a pestré vyjadřování, bohatá fantazie
- Výrazně lépe udržuje pozornost při vykonávání činnosti
- Je málo/velmi komunikativní
- Lpí na dodržování pravidel a pořádku
- Častěji vyhledává starší kamarády a dospělé
- Má specifický smysl pro humor
- Hůře zvládá své emoce, projevuje zvýšenou míru agresivity a úzkosti
- Hůře přijímá autoritu, zákazy a příkazy bez smysluplného vysvětlení
- Je zranitelné a citlivé na kritiku
- Je mylně vnímáno jako asociální, setkává se s nepochopením svého myšlení a jednání

Aby nadané dítě již v předškolním vzdělávání mohlo rozvíjet svůj potenciál, tak potřebuje:

- **PRÁVO NA ROZVOJ SCHOPNOSTÍ NA VLASTNÍ ÚROVNI A VLASTNÍM TEMPEM**
- **MOŽNOST REALIZOVAT SVÉ ZÁJMY A TÉMATA**
- **PODPOŘIT KOMUNIKAČNÍ A SOCIÁLNÍ DOVEDNOSTI**
- **KOMPENZOVAT SLABÉ OBLASTI A HARMONIZOVAT OSOBNOSTNÍ SPECIFIKA**
- **NEAUTORITATIVNÍ JEDNÁNÍ A RESPEKTOVÁNÍ**
- **UMOŽNIT VYNIKNOUT A NAUČIT PROHRÁT**

3. Vyhledávání nadaných dětí v MŠ

Aby se mohly nadané děti přirozeně rozvíjet a prohlubovat svůj potenciál, je potřeba včasného odhalení dětí s nadáním a jejich schopností. Velkou roli zde hrají učitelé MŠ, kteří nadané děti identifikují na základě:

- Dlouhodobého pozorování dítěte
- Pedagogické diagnostiky dítěte / od učitelů na třídě, příp. od psychologů ZŠ
- Analýzy portfolia dítěte – slouží všem aktérům edukačního procesu
- Dětské kresby a produktů tvořivosti
- Práce s pracovními sešity či vhodně zvolenými pracovními listy
- Informací od rodičů /či příbuzných dítěte nebo vedoucích volnočasových aktivit,...../

Talentované děti potřebují pro své nadání podporu. Tu se jim snažíme poskytnout pomocí vhodně zvolených metod a činností:

- Prožitkové a kooperativní učení hrou
- Objevování – pokusy, experimenty, přímé pozorování na základě stávajících znalostí dětí
- Hry a činnosti podporující logické myšlení
- Činnosti probíhající ve dvojicích, v menší skupině či individuálně
- Činnosti, které nemají jenom jedno řešení, ale dají se řešit různými způsoby
- Nabídka rozšiřujících úkolů v běžných činnostech
- Využití her a pomůcek pro rozvoj konkrétní oblasti nadání
- Rozhovory, diskuse, besedy
- Aktivity probíhající na základě svého zájmu a vlastní volby
- <http://hadanky-a-hlavalamy.webnode.cz/jazykolamy/>
- Rodičům nabízíme možnost – logickaolympiada.cz pro MŠ

4. Jednotlivé kroky s doporučenými termíny

1. Seznámení pedagogů s aktualizovaným materiálem Plán podpory nadání.
Všichni učitelé do 30. 10.
2. Aktualizace seznamů nadaných dětí a žáků ve všech ročnících včetně MŠ, využití vlastních dotazníků, individuálních rozhovorů s dětmi, rodiči, dalšími učiteli, vedoucími zájmových útvarů, trenéry, učiteli ZUŠ, testů dětských dovedností.
Třídní učitelé do 30. 10.
3. **Věnovat vytypovaným dětem zvýšenou a systematictější pozornost. Do poznámek v evidenci uvádět případný pokrok, úspěchy, změn. Založit si portfolio, kam si učitelé daného předmětu budou zakládat kopie úspěšných prací, diplomů, ocenění, případně vést poznámky o účasti v soutěžích či přehlídkách, umístění a další informace.**
Všichni učitelé trvale
4. Každoročně během září až října pracovat s literaturou a ostatními metodickými materiály k této problematice.
Všichni učitelé do 31. 10.
5. Pravidelně informovat o této problematice rodiče.
Třídní učitelé září – říjen
6. Viz bod 2.
Všichni učitelé do 15. 6.
7. Účast na vzdělávání k této problematice.
Zájemci dle nabídky
8. Zapojit do vědomostních a logických (Logická olympiáda...) soutěží děti již od MŠ.
Všichni učitelé dle vypsanych termínů
9. Na základě získání předchozích informací identifikovat nadané žáky především v MŠ a na 1. st. a informovat rodiče dětí, u nichž lze předpokládat určitý stupeň nadání, a nabídnout jim možnost vyšetření v PPP.
Všichni učitelé trvale
10. V případě doporučení PPP zpracovat IVP pro mimořádně nadané dítě.
TU, učitelé, VP do 30 dnů od oznámení škele
11. Volit vhodné metody práce s konkrétním MND (akcelerace, obohacování, diferenciací).
Všichni učitelé trvale
12. Doplnovat a obnovovat v MŠ na přístupném místě pro učitele složku materiálů, pomůcek, časopisů, které budou vyučující při své práci využívat.
Zástupkyně ředitelky v MŠ průběžně
13. Vyhodnotit péči o nadané děti, dvakrát ročně aktualizovat přehledy nadaných dětí.
ŘŠ, VP, všichni učitelé v červnovém termínu pedagogické rady příslušného roku
14. Po skončení školního roku zhodnotit plán péče o nadané žáky. Stanovit další postup/plán.
ŘŠ, VP, koordinátor nadání do 31. 8.

5. Zajímavé internetové zdroje - pomocníci ve výuce

Některé internetové zdroje, které jsou užitečné pro přípravu vyučovací hodiny:

[Moje Škola – Škola hrou pro každého a nonstop](#)

- Na těchto stránkách najdete velmi zajímavé informace a náměty pro každý vyučovací předmět.

[RVP](#)

- Portál pro podporu rámcových vzdělávacích programů.

[Krok za krokem s nadaným žákem](#)

- Příručka Výzkumného ústavu Pedagogického

[Education planet](#) a [Education world](#)

- Jsou skvělé rozcestníky s informacemi a spoustou nápadů a materiálů pro výuku.

[Portál Talentovani.cz](#)

- Systém podpory nadání

Závěr:

Tento projekt je pestrá nabídka rozvoje osobnosti dítěte za jeho aktivní účasti.

Cílem je:

- podpořit rozvoj osobnosti jednotlivých dětí, rozvoj jejich nadání, rozšíření znalostí a dovedností, ty pak uplatnit v další vzdělávání a dále ve společnosti.
- vytvářet dětem adekvátní podporu a odpovídající podmínky pro uplatnění a rozvoj jejich nadání

V Proseči dne 1. 9. 2025

.....
Mgr. Romana Pešková,
ředitelka ZŠ a MŠ Proseč

.....
Edita Vanžurová, DiS.
koordinátor podpory nadání

Příloha 1: Jak poznáme nadané dítě

Autor: ZaJitka

Rubrika: Zdraví a výchova

V našem novém seriálu věnovaném nadaným dětem si povíme o tom, jak poznáme, zda je dítě opravdu nadané a jak s jeho nadáním dál pracovat. Píši pracovat, protože někdy jde opravdu o náročnou práci po všech stránkách.

Většinou si rodiče přejí mít krásné, zdravé a nadané děti. Nadání a talent je dar, ale je potřeba vědět, jak ho využít rozvíjet. Nadané děti často požadují speciální péči i přístup, projevy jejich chování bývají odlišné od jejich vrstevníků.

Pokud máte dojem, že vaše dítě je nadané, je dobré navštívit pedagogicko-psychologickou poradnu, kde vám odborníci poskytnou užitečné rady a třeba i kontakty na organizace, které se věnují práci s nadanými dětmi.

Jak poznáme nadané dítě

Nadání a talent se projevuje v různých oblastech. Je dobré, když se nám podaří je objevit co nejdříve. Usnadní to život jak dítěti, tak rodičům. Je totiž důležité si uvědomit, že nadání a talent nemusí mít a nemá jen „kladné“ projevy, ale i spoustu „záporných“.

K výrazně talentovanému dítěti je třeba speciální přístup, vývoj takového dítěte probíhá nerovnoměrně, není to tak, že by dítě bylo ve všem nadané. V některých oblastech sice předčí své vrstevníky, ale jinde může být i výrazně pozadu.

Jaké jsou tedy znaky nadaných:

1. paměť a znalosti – mají vynikající paměť, dokážou zpracovávat a využívat získané informace
2. schopnost sebeřízení – dítě samo ví, jak se učit a dokáže samo své učení kontrolovat
3. rychlost myšlení – někdy dítě delší dobu plánuje, ale potom se o to rychleji rozhoduje
4. zpracování problémů – schopnost třídění informací na podstatné a méně podstatné, snadno se doberou k jádru věci
5. pružnost myšlení – dokáží přijmout i jiný způsob řešení
6. dávají přednost složitějšímu – baví je dělat věci a hry složitější, protože je to potom víc baví, složitější věci jsou pro ně zajímavější
7. mimořádná schopnost soustředění již od raného věku
8. velmi brzy se naučí mluvit, číst, psát
9. předčasnost – pokroky v určité oblasti dělají nadané děti dříve než je běžné v průměrné populaci
10. trvání na vlastním tempu a postupu – děti se učí rychleji anebo jiným způsobem než průměrné nebo i chytré děti, potřebují minimální pomoc z vnějšku, většinou se učí samy
11. tvořivost – děti samy objevují pravidla a zákonitosti a tvoří vlastní, často svérázné způsoby řešení problémů
12. mimořádná vnitřní motivace – až zaručíte se věnují studiu a řešení problému
13. přecitlivělost – obvykle bývá doprovázena až bouřlivými emočními reakcemi, to je patrné zvláště u chlapců, kdy se objevuje větší vzdorovitost. Dívky naproti tomu často reagují tím, že se uzavřou, pláčou v soukromí, nebo se problémy emočního rázu odrazí ve zdravotních obtížích (bolest břicha)
14. touha po nezávislosti
15. menší potřeba spánku

Práce a podpora nadání je důležitá nejen pro realizaci a pozdější uplatnění onoho nadaného jedince, ale má velký přínos i pro společnost. Je prokázáno, že potenciál, který není využíván, může ztrácet na kvalitě, nebo i dokonce zaniknout.

Je tedy důležité, aby dítě:

- mělo podmínky pro to, aby si mohlo vyzkoušet, pro co má předpoklady
- bylo motivováno ke kvalitnímu výkonu
- mělo podporu (rodina, škola...) a možnost adekvátního vzdělání
- bylo chváleno za to, co dokázalo

Na nás rodičích spočívá hlavní a důležitý úkol, poskytnout malému človíčkovi pocit zázemí, lásky, dávat mu najevo pochopení a podporu nejen ve chvílích kdy se daří, ale i ve slabších okamžicích.

Příloha 2: Přehled nadaných žáků – MŠ

[illegible]

